

МАЦКЕВИЧ Юзеф (Mackiewicz Józef; 01. 04. 1902, С.-Петербург — 31. 01. 1985, м. Мюнхен, Німеччина, похов. у Лондоні) — польський прозаїк, публіцист, журналіст. Від 1907 жив з батьками у м. Вільно (нині Вільнюс), де 1910 вступив до класич. гімназії ім. Виноградова. 1920 добровольцем брав участь у польс.-рос. війні. Навч. на природн. факультеті Варшав. університету та Університету ім. Стефана Баторія у Вільні, але з фінанс. причин не здобув вищої освіти. 1923–39 співпрацював як журналіст із ред. г. «Słowo», ред. якої був старший брат Станіслав. 1939–40 видавав часопис «Gazeta Codzienna». У міжвоєнні роки у репортажі «Bunt rojstów» (1938) звинуватив Польс. державу у хибній політиці стосовно нац. меншин, зокрема з огляду на соц. становище «українців на Кресах», поділяючи погляди автора трилогії «На високій полонині» (1936) С. Вінценза про долі українців у складі Речі Посполитої. 1943 був свідком ексгумації могил у Катині (РФ), які містили останки замордов. більшовиками польс. полонених; цей злочин М. описав у репортажі «Zbrodnia w lesie katyńskim» (1944). Цій трагедії присвятив кн. «Zbrodnia katyńska w

świecie dokumentów» (Londyn, 1948), «Katyn. Ungesühntes Verbrechen» (Zürich, 1949), «The Katyn Wood Murders» (London, 1951). Від 1955 мешкав у Мюнхені. М. писав у манері жорсткого реалізму. 1957 у Лондоні видав повість «Kontra» (1957), у якій звинуватив союзників за зрадниц. політику видачі рад. владі на страту козаків у Лінці 1945. Публіцист. кн. «Zwycięstwo prowokacji» (Londyn, 1962) містить аналіз маніпуляцій з боку великих держав під час 1-ї та 2-ї світ. воєн, що уможливило більшовикам перемогу в Росії та панування СРСР у Центр.-Пд.-Сх. Європі. М. — автор низки книжок, де літ. вимисел творить ланку з документалістикою, зокрема «Droga donikąd» (1955), «Lewa wolna» (1965; обидві — Лондон), «Nie trzeba głośno mówić» (Paryż, 1969). У Польщі 2000 започатковано премію ім. М.

Основні твори

Pan poseł i Julia. Wilno, 1931 (співавт.); 16-go między trzecią a siódmą. Wilno, 1936; Karierowicz. Londyn, 1955; Sprawa pułkownika Miasojedowa. Londyn, 1962; Pod każdym niebem. Londyn, 1964; 1989; W cieniu krzyża. Londyn, 1972; Watykan w cieniu czerwonej gwiazdy. Londyn, 1975; Droga Pani... oraz Fakty, przyroda i ludzie: Wybór artykułów Józefa Mackiewicza i Barbary Toporskiej. Londyn, 1984; Bulbin z jednosielca: Wybór publicystyki. Londyn, 2002; Okna zatkałe szmatami: Wybór publicystyki. Londyn, 2002; Nudis Verbis: Wybór publicystyki. Londyn, 2003.

Рекомендована література

1. W. Bolecki. Ptasznik z Wilna: O Józefie Mackiewiczu. Kraków, 1991;
2. 2007;
3. A. Fitas. Model powieści Józefa Mackiewicza. Lublin, 1996;
4. W. Lewandowski. Artyzm – biografia – recepcja. Nad twórczością Józefa Mackiewicza. Londyn, 2000.

М. І. Зимомря

Бібліографічний опис:

Мацкевич Юзеф / М. І. Зимомря // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-67193>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).